

Grav synskada

- Hur personer med olika funktionsnedsättningar använder internet

Datainsamlingsperiod: 2017-05-01 till 2017-10-09

Antal svarande: 57

Publiceringsdatum: 2017-11-01

Begripsam

www.begripsam.se

Stefan Johansson

Stefan.johansson@begripsam.se

0708-23 10 64

Om rapporten och undersökningen

Detta är en delrapport i undersökningen Svenskarna med funktionsnedsättning och internet.

Undersökningen har genomförts av Begripsam med vetenskapligt stöd från KTH. Den har finansierats av Post- och telestyrelsen, Konsumentverket och med egna medel från Begripsam samt stort ideellt engagemang från kontaktpersoner i föreningar och organisationer som hjälp oss med att förmedla information om undersökningen. Frågor och svarsalternativ har utarbetats av medlemmar i föreningen Begripsam.

Undersökningen kompletterar den officiella statistiken om vad svenskar gör på internet och hur de tycker smarta telefoner, datorer och surfplattor fungerar. De personer som deltagit i undersökningen har olika diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter.

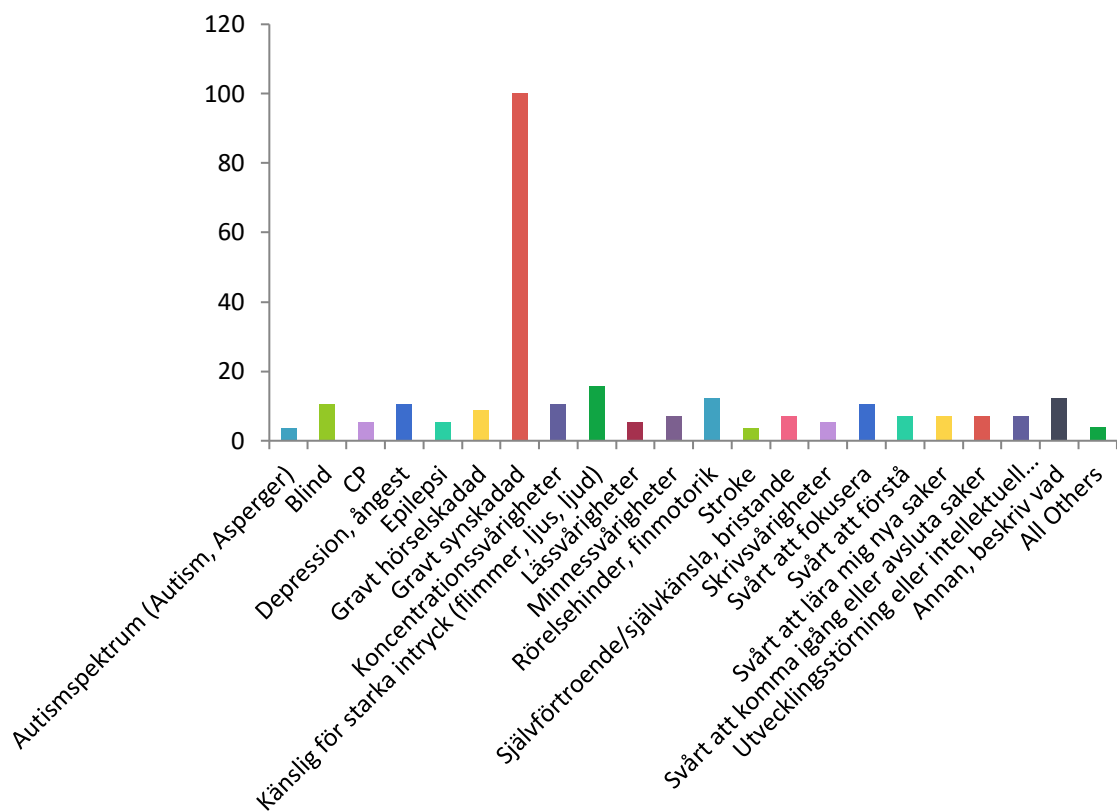
Mer information om undersökningen hittar du på www.begripsam.se

Innehåll i rapporten

Om rapporten och undersökningen.....	2
Diagnoser och svårigheter	3
Internet.....	5
Smart telefon.....	19
Dator.....	22
Surfplatta.....	24
Bakgrundsuppgifter.....	26
Begripsam AB	34

Diagnoser och svårigheter

Vilken eller vilka av dessa diagnoser, funktionsnedsättningar eller svårigheter har du?

	Procent	Antal
ADD	1.8%	1
Autismspektrum (Autism, Asperger)	3.5%	2
Bipolär	1.8%	1
Blind	10.5%	6
CP	5.3%	3
Depression, ångest	10.5%	6
Döv	1.8%	1
Dövblind	1.8%	1
Epilepsi	5.3%	3
Gravt hörselskadad	8.8%	5
Gravt synskadad	100.0%	57
Koncentrationssvårigheter	10.5%	6

Känslig för starka intryck (flimmer, ljus, ljud)	15.8%	9
Lässvårigheter	5.3%	3
Minnessvårigheter	7.0%	4
Rörelsehinder, finmotorik	12.3%	7
Stroke	3.5%	2
Självförtroende/självkänsla, bristande	7.0%	4
Skrivsvårigheter	5.3%	3
Svårt att fokusera	10.5%	6
Svårt att förstå	7.0%	4
Svårt att lära mig nya saker	7.0%	4
Svårt att komma igång eller avsluta saker	7.0%	4
Utvecklingsstörning eller intellektuell funktionsnedsättning	7.0%	4
Annan, beskriv vad	12.3%	7

Annan, beskriv vad

Förvärvad hjärnskada
Hörselskadad, Gråstarr, Arteros
Rörelsehindrad / rullstolsburen, ej problem med finmotorik. Kan inte skriva för hand pga. ledbesvär. "startknappen är trög, startknappen är annu trögare" + psykiska problem / psykisk ohälsa
Synskadad
USHER SYNDROM TYP9
har ögonsjukdomen ritnites pigmentosa och njursyndromet laurence moon bardeth birdeth syndrom
synskada

Internet

Använder du internet?

	Procent	Antal
Ja	100.0%	53

Tycker du att det är svårt att använda internet och i så fall varför?

	Procent	Antal
Jag tycker inte det är svårt att använda internet	42.3%	22
Det är svårt att söka information	17.3%	9
Det är svårt att navigera, att hitta till rätt ställe	40.4%	21
Det är svårt att använda tjänster (till exempel fylla i blanketter, köpa och beställa saker)	30.8%	16
Det är svårt att förstå innehåll	1.9%	1
Det är svårt med lösenord	3.8%	2
Det är svårt för att design och utformning är störande	40.4%	21
Det är svårt för att det inte fungerar med mina hjälpmedel	30.8%	16
Det är svårt men jag kan inte beskriva varför	5.8%	3
Vet inte	1.9%	1
Annat, beskriv vad	26.9%	14

Annat, beskriv vad

ANVÄNDER ZOOM-FÖRSTORING, OCH DÅ BLIR DET SVÅRT MED ÖVERBLICK / ORIENTERING

För många uppdateringar hela tiden.

Jag kan inte alls själv men med hjälp av mina assistenter fungerar det bra.

Litet tangentbord på surfplattan.

Man ändrar "layout" på sidor man är van att se på tidigare sätt

Om webbsidorna inte är gjorda på rätt sätt är det svårt att hantera sidorna som gravt synskadad. Är webbsidorna gjorda på rätt sätt så är det inte så svårt att använda internet även som gravt synskadad.

Problem ljuskänslighet
Teknikstrul
Vissa sidor förstår jag inte alls. SVs-st*d*tnät fungerar dåligt.
allt är svårt för blinda
ologiska sökvägar, insprängd reklam
svårt att se
svårt se texten
Är extremt ljuskänslig

Om du tycker att internet är svårt: Beskriv gärna mer i detalj varför internet är svårt.

90% av människans sinnesintryck är visuellt baserat. Internet i avsevärt högre grad. Därför är det självklart att funktionen för oss med grav synskada är starkt nedsatt trots skärmläsningssystem som jaws eller vo.
Det kan vara svårt när sidorna inte fungerar med mitt hjälpmedelsprogram.
Dåligt anpassat för att enkelt kunna orientera sig, hitta information och fylla i information med hjälp av talsyntes
FÄRG, GRAFIK, DESIGN! DÅLIGNED FÄRGKONTRASTER PÅ MÅNGA HEMSIDOR, T.EX SVART BACKGRUND, MÖRKGRÅ TEXT (VÄRDELÖST FÖR OSS SYNSKADADE! SKALL VARA LJUS TEXTFÄR I SÅ FALL!)
Ifall man inte har de senaste hjälpmedlen etc. Många hem sidor är röriga. Måste vara så exakt när man använder sökfunktion.
Internet behöver inte vara svårt. Det är röriga hemsidor some är svåra, sidor med massor av flashar och popups och annonser, så att man inte hittar den "riktiga" informationen. Ibland är bakgrunden mörk eller mönstrad, då kan jag inte läsa texten. Ibland är texten superliten, då är det också svårt. En annan svårighet är "captchas", som kan vara omöjliga att tolka.
Jag tycker att Internet för det mesta fungerar bra att använda, dock händer det att vissa sidor/tjänster inte fungerar med de hjälpmedel jag använder, främst skärmläsare. Detta kan t.ex. ta sig i uttryck att knappar/fält/länkar inte är märkta med begripliga namn, att vissa element inte går att komma åt, eller att sidan är utformad med funktioner, t.ex. hovring eller menyer som fälls ut etc, som inte funkar bra om man enbart använder tangentbord.

Kan inte använda smartphone eller läsplatta utomhus i solljus eller i lokaler med stark belysning, t.ex. varuhus och apotek.

Med skärmläsningssystem kan det vara svårt att navigera eftersom programmet bestämmer i vilken ordning man läser. Viss grafik kan inte tydas av skärmläsningssystemet och läses då inte upp så man förstår vad det betyder. Ibland kan inte programmet läsa text eller siffror om bakgrunden är färgad. Bilder går inte att tolka. Ibland ska man snabbt klicka på något för att komma vidare eller stänga ner något och det hinner man inte eftersom man kanske inte har markören där och inte hinner navigera dit innan rutan försvunnit.

Mitt zoom text blir bromsas när det finns en aktiv läsare på den internet sidan jag besöker. Alla web sidor måste deras läsare vara avstängd och den som behöver denna läsare får starta den själv.

Många sidor är i ett format som man inte kan interagera i med WO

Olika hemsidor är uppbyggda och strukturerade på olika sätt, svårt att lära sig utantill

Reklamrutor som poppar upp, de har små kryss för att stänga ned, de kan vara precis var som helst, övre högra hörnet, nedre vänstra... En del har ljus text på vitt bakgrund. Ibland är det svårt att hitta navigeringen på grund av att jag förstorar.

Se ovan om inte webbsidorna är gjorda på rätt sätt så blir de svåra att hantera oavsett vilka hjälpmedel vi använder som gravt synskadad

Svårt att navigera

Talsyntes ger för mycket info

Tillgängligheten är bristande och tanken finns inte hos de som gör/administrerar hemsidor att jag också ska kunna använda dem.

Vissa hemsidor är mer anpassade och fungerar med förstoring. Andra har rörigare gränssnitt och dåliga kontraster.

Vissa sidor är inte överskådliga grafiskt vilket gör dem svårnavigerade för den som använder förstoringssystem. Andra sidor är inte korrekt byggda vilket gör att talsyntesen tappar bort sig eller inte läser upp all information.

det mesta är helt nytt. För lite träning.

hemsidor är inte anpassade för skärmar med 6 gångers förstoring. dålig skärpa mellan skrift o bakgrund. ovidkommande kommentarer m.m.

mitt förstoringssystem gör att sidorna laggar eller läser sig.

Öfta dålig vakrybbsfärg mot oklar textfärg. som den här undersökningen är ett bra exempel på ??,

Brukar du be någon om hjälp med att göra saker på internet?

	Procent	Antal
Ja	42.6%	23
Nej	57.4%	31

Använder du Facebook?

	Procent	Antal
Ja	75.9%	41
Nej	24.1%	13

Har du en blogg?

	Procent	Antal
Ja	12.7%	7
Nej	85.5%	47
Vet inte	1.8%	1

Hur ofta använder du internet för att spela spel?

	Procent	Antal
Aldrig	50.9%	28
Någon gång	21.8%	12
Varje vecka	3.6%	2
Dagligen	10.9%	6
Flera gånger dagligen	9.1%	5
Vet inte	3.6%	2

Hur ofta använder du internet för att titta på tv-program?

	Procent	Antal
Aldrig	21.8%	12
Någon gång	27.3%	15
Varje månad	18.2%	10
Varje vecka	14.5%	8
Dagligen	12.7%	7
Flera gånger dagligen	5.5%	3

Hur ofta använder du internet för att lyssna på talböcker eller ljudböcker?

	Procent	Antal
Aldrig	39.3%	22
Någon gång	17.9%	10
Varje månad	5.4%	3
Varje vecka	12.5%	7
Dagligen	19.6%	11
Flera gånger dagligen	5.4%	3

Hur ofta använder du internet för att läsa en dagstidning?

	Procent	Antal
Aldrig	18.2%	10

Någon gång	21.8%	12
Varje månad	5.5%	3
Varje vecka	18.2%	10
Dagligen	25.5%	14
Flera gånger dagligen	7.3%	4
Vet inte	3.6%	2

Hur ofta använder du internet för att köpa biljetter till resor?

	Procent	Antal
Aldrig	27.8%	15
Någon gång	42.6%	23
Varje månad	22.2%	12
Varje vecka	3.7%	2
Dagligen	1.9%	1
Vet inte	1.9%	1

Oavsett hur ofta du köper biljetter, vad tycker du bäst stämmer in på dig:

	Procent	Antal
Jag försöker köpa alla mina biljetter via internet	62.7%	32
Jag undviker om möjligt att köpa biljetter via internet	37.3%	19

Hur ofta använder du internet för att boka tider inom vården?

	Procent	Antal
Aldrig	56.4%	31
Någon gång	32.7%	18
Varje månad	7.3%	4
Dagligen	3.6%	2

Oavsett hur ofta du bokar tider inom vården, vad tycker du bäst stämmer in på dig:

	Procent	Antal
Jag försöker boka alla tider till vården via internet	36.5%	19
Jag undviker om möjligt att boka tider inom vården via internet	63.5%	33

Använder du en e-legitimation?

	Procent	Antal
Ja	67.3%	35
Nej	32.7%	17

Om du använder en e-legitimation; Hur tycker du det är att använda en e-legitimation?

	Procent	Antal
Lätt	61.9%	26
Varken lätt eller svårt	33.3%	14
Svårt	4.8%	2

Använder du Mobilt BankID?

	Procent	Antal
Ja	68.5%	37
Nej	31.5%	17

Om du använder ett mobilt BankID; Hur tycker du det är att använda Mobilt BankID?

	Procent	Antal
Lätt	78.0%	32
Varken lätt eller svårt	19.5%	8
Svårt	2.4%	1

Använder du internet för att betala räkningar?

	Procent	Antal
Ja	85.5%	47
Nej	12.7%	7
Vet inte	1.8%	1

Om du betalar räkningar via internet; Hur tycker du det är att betala räkningar via internet?

	Procent	Antal
Lätt	66.0%	33
Varken lätt eller svårt	24.0%	12
Svårt	10.0%	5

Har du använt internet för så kallad e-handel?

	Procent	Antal
Ja	83.6%	46
Nej	14.5%	8
Vet inte	1.8%	1

Om du har e-handlat; Hur tycker du det är att handla via internet?

	Procent	Antal
Lätt	32.7%	16
Varken lätt eller svårt	46.9%	23
Svårt	20.4%	10

Är du oroad för att bli lurad när du använder internet?

	Procent	Antal
Det oroar mig inte	29.6%	16
Det oroar mig ibland	64.8%	35
Det oroar mig alltid	5.6%	3

Om det händer att du blir oroad får du gärna beskriva mer kring vilken situation du blir oroad

De gånger det krånglar.
Det tillhör normen att vara orolig när internet kommer på tal. Det är kritiskt att vara medveten om vad som hander inom vår teknologi.
Det är inte alltid tydligt vad som ingår i vissa e-handelsköp, eller t.ex. blocket
Det är situationen när man ska behöva betala mer för att få veta om man kan få assistans vid resa till exempel.
GÄLLER JU FRÄMST DEN EKONOMISKA FAKTORN! SÄKERHETEN ÄR JU GANSKA HÖG TROTS ALLT, MEN DET PÅGÅR JU STÄNDIGT ATTACKER FRÅN OSERIÖSA PERSONER MED AVSIKT ATT LURA TILL SIG PENGAR PÅ OLIKA SÄTT.
Hur i media om skojare på internet
I fall jag har beställt en resa

Jag undviker att handla på sajter där jag inte är ganska säker på att de är seriösa. Helst betalar jag via faktura, inte via kort direkt. Om det går betalar jag med bank-ID. Jag är medveten om att bedragare finns på nätet men jag försöker att inte bli paranoid över det. Det är ändå ett bekvämt och praktiskt sätt att handla.

När jag handlar från någon okänd säljare. Kollar upp företaget först innan jag lämnar ut personuppgifter. Gör numera aldrig eller mycket sällan inköp där kortbetalning krävs via internet.

När man använder bank idé mot svenska företag och statliga verk och det går bara att använda siffror i koden för idé kollen med bankdissan mellan 4-8 siffror i koden. En säker kod ser ut så här (kod: rJKS43gDr en bladning med tecken är säkrast .

Som gravt synskadad är man orolig ibland att man ex fyller i rätta uppgifter och att man hamnar på en oseriös sida

Så fort man är ute på nätet lämnar man spår efter sig och vi har haft oturen att bli hackade en gång. Detta polisanmäldes.

Undviker att lämna ut kortnummer. Vill hellre ha faktura och betala via internetbanken.

Vet inte vilka varor jag får. Vill se det jag köper.

Vid betalning

blåst på pengarna

id-stöld oroar mig ibland, är alltid försiktig lämnar aldrig ut känsliga uppgifter som koder mm men finns ju så mycket elände därute som spyware osv

jag föredrar att betala med faktura , alltså inte via olika betaltjänster.

man ska bli blåst på pengarna

Även om jag jobbat inom it-området i 30 år så inser jag självklart att helt säker är man aldrig. Så "konstiga" mejl, sms eller hemsidor KAN vara farliga att besöka eller klicka på. Och antivirus-program klarar inte alltid allt. Men trots det använder jag HTML-mejl. Det är bra att vara försiktig, men det svåra är att veta när och i vilka situationer.

Känner du dig delaktig i det digitala samhället?

	Procent	Antal
Ja	46.4%	26
Till viss del	51.8%	29
Nej	1.8%	1

Beskriv gärna dina tankar kring din delaktighet i det digitala samhället!

ANVÄNDER: FACEBOOK, MAIL, SMS, VISSA FAVORIT HEMSIDOR, LADDAR NER TALBÖCKER FRÅN LEGIMUS TILL EN ANNAN ENHET (VIKTOR READER) BLA.

Använder inte Facebook och Twitter.

Den digitala utvecklingen går väldigt snabbt! Svårt att hänga med i alla nymodigheter (som tar mycket tid) plus osäkerheten/rädslan att bli lurad eller få sin identitet "kapad".

Frustrerande!

Det finns så mycket och man blir så trött på allt.

Det är inte fullt användarvänligt med olika typer av hjälpmedel alla olika hemsidor t.ex. 1177, mina sidor

IT säkerheten / spelutvecklingen

Internet utestänger gravt synskadade i hög grad.

Jag gör så mycket som möjligt via digitala tjänster, då jag tycker att de ofta är smidigare än andra. Det är till exempel lättare att läsa saker på Internet än i pappersform. Jag känner mig delaktig i stora delar av det digitala samhället, men det finns fortfarande delar där min funktionsnedsättning gör att jag inte kan vara med.

Jag kan betala räkningar. Jag kan skicka E-post. Jag tittar på Facebook. Jag lyssnar på radioprogram.

Jag känner mig delaktig till stor del, eftersom jag jobbat med det och utvecklat tjänster. MEN, det gäller inom de områden som jag tycker passar mig. Till exempel spelar jag inte spel på nätet eller köper alla produkter på nätet. Jag använder ofta en fysisk butik att handla i, för att få bra service och att se varan fysiskt. Sen har jag merparten av min information i olika moln-tjänster för att kunna använda dem i olika miljöer och till olika prylar som dator, mobil, surfplatta, smarta klockor mm

Jag mailar, använder Facebook, kan ta del av media, söker olika typer av information samt handlar en del saker via Internet. Det mesta funkar, därför känner jag mig delaktig.

Jag samlar på gamla engelska flickböcker, och har via Internet (mest Facebook) fått kontakt med andra samlare och fans över hela världen. Jag uppskattar att vara del av ett community som har regelbunden kontakt även om vi inte kan träffas fysiskt pga avstånd.

Jag själv har bluetooth kopplat till iPhone och ip-adress styr systemet med tal

Jag är begränsad av min synnedsättning. Ser inte och orkar inte läsa mer än det jag själv söker

fram. Det är bökigt och tar ofta tid att söka över sidor med talsyntes då mycket reklam och dylikt stör, Väljer bort mycket. Men jag kan samtidigt komma över den information jag vill och orkar ta del av.

Jag är grav synskådad och brukar hadla allt som möjligt via omline ,på det viset kan jag zooma varorna jag är intresserad och läsa information om produkten .så stressar inte alls .

Kan för lite !

Man missar och kan inte vara delaktig fullt ut om det finns bilder utan beskrivande text eller andra grafiska bilder kartor med mera

Mycket är i format som inte kan läsas med talsynteser och de flesta foton som återfinns i tidningar mm saknar ofta syntolkning. Vilket inte behöver vara ett problem om de inte är så att bilden innehåller text

Många företag har sin information på faeacebook och då blir det svårt att ta del av den när jag inte har facebook. Vet inte om det är krångligt eller inte. Tycker inte att jag är delaktig då det ofta numera krävs att man använder en skärm för att till exempel anmäla sig på sjukhuset.

När man hänvisar till hemsidor i tid och otid, och dessa inte fungerar tillfredsställande.

Saknar lättläst/-förståligt på många hemsidor. Mina Sidor som sjukvården använder är helt kass.

Skulle underlätta om talande textremsa och syntolkning utvecklas betr. TV program.

Som synskådad är transporter och nya platser något som har energi, ibland är det skönt att kunna göra tråkiga ärenden på internet istället. Såsom att handla, köpa biljetter och boka tider. Att göra det hemma i soffan sparar energi för mig, jämfört med att ta mig med vit käpp, kanske krånglande färdtjänst from någonstans där jag har svårt att orientera mig och visa de varor jag är intresserad av.

Så länge hemsidorna eller apparna fungerar att använda tillsammans med mina hjälpmedel går allt bra. Annars är det kört.

Tänker att bristande tillgänglighet som att mycket på sociala medier läggs upp via foton som en utestängande faktor för att jag ska känna mig mer delaktig än vad jag gör. Produktbeskrivningar inom e-handel är ofta bristfälliga.

Variationen av gränssnitt och om anpassning fungerar eller ej gör att allt för mycket energi används till att ta sig fram istället för att uppleva det som egentligen är syftet med att använda internet.

Vill gärna men med ständiga förändringar, nyheter, nya apparater, förändrade användningssystem är det svårt.

Vissa sidor fungerar inte

det finns flera svårigheter ibland på internet och när man ska fylla i olika blanketter och formulär

och det svåraste är dessa gånger när man ska skriva ner vad det står för något i bilden det suger röv helt enkelt annars går det väl relativt bra

jag tycker att det är svårt med dessa lösenord eller koder som står i bilden och dåliga och knepiga formulär

Är ju enastående med allt man kan göra som handla allt möjligt, betala räkningar. leta information .hålla kontakt med andra, det tycks inte finnas gränser för allt som den digitala samhället kan erbjuda en det bara att ta för sig och skaffa kunskap ställer krav på att man följer med i utvecklingen annars blir det allt svårare om man inte hänger med.

Smart telefon

Har du tillgång till en smart telefon?

	Procent	Antal
Ja	89.1%	49
Nej	10.9%	6

Hur kunnig är du på att använda en smart telefon?

	Procent	Antal
Jag har tillräckliga kunskaper för att använda en smart telefon	51.9%	28
Jag kan använda en smart telefon men skulle behöva mer kunskaper eller hjälpmedel	25.9%	14
Jag kan inte tillräckligt om smart telefoner för det jag vill använda smart telefoner till	11.1%	6
Jag kan inte alls använda en smart telefon	5.6%	3
Vet inte	5.6%	3

Hur tycker du det är att använda en smart telefon?

	Procent	Antal
Lätt	43.8%	21
Varken lätt eller svårt	50.0%	24
Svårt	6.3%	3

Har du några hjälpmedel till din smarta telefon?

	Procent	Antal
Ja	66.7%	32
Ja, men jag behöver fler hjälpmedel	10.4%	5
Nej	14.6%	7
Nej, men jag skulle behöva hjälpmedel	6.3%	3
Vet inte	2.1%	1

Beskriv gärna de hjälpmedel du har i din smarta telefon

APPLES IPHONE HAR HJÄLPMEDELFUNKTIONER SOM VOICEOVER, INVERTERADE FÄRGER OCH ZOOM SOM "STANDARDUTRUSTNING" SOM MAN FÅR AKTIVERA I APPEN "INSTÄLLNINGAR";

Använder förstorad text, anpassade färg och ljusinställningar, uppläst text och diktering. Fotar och förstorar för att läsa tex. prislappar, skyltar och restaurangmenyer mm. Skulle behöva använda mig mer av talstöd men ej lärt mig ännu.

Använder uppförstoring, VoiceOver och Siri i valda delar.

Behöver Bra talstöd ! och extra kunskap för at kunna använda min i-phone ordentligt

Blåtand en trådlös slinga som kopplas till Iphone och hörapparaten.

Den blinkar när det ringer

Färdtjänstbeställning

Förstorad text, några appar som underlättar användandet.

Förstoring, ökad textstorlek och uppläst text.

Förstoringsprogram

Har iPhone med WO och Zom

I telefonen finns en inbyggd talsyntes och ett inbyggt förstoringprogram.

Inte så många

Inverterad färg, större och tydligare bokstäver

Iphone med Voiceover som är inbyggt i telefonen, ocr-applikation.

Jag använder VoiceOver

Jag använder Voiceover till min iPhone.

Jag använder funktionen "Enkelt läge" som gör att layouten på skärmen blir enklare och mer renodlad. Färre och större ikoner på varje sida. Det gör det lättare för mig som ser dåligt att navigera. De appar jag inte använder regelbundet har jag i en rull-lista på sidan av. Jag använder också "knip-funktionen", där man kan knipa eller spärra ut fingrarna för att få en större eller mindre bild på displayen. Man kan också knacka lätt tre gånger i följd för att förstora upp hela skärmbilden.

Jag använder skärmläsare (VoiceOver) och OCR-program (KNFBReader). VoiceOver är inbyggt i iOS och KNFBReader är en betal-app.

Jag har inga hjälpmedel utöver apparna till min mobil. Men jag har kurser för medlemmar i olika

föreningar..

OM appar räknas som hjälpmedel, så borde det förtydligas om ev andra hjälpmedel. I till exempel i Windows 10 är ALLA program just appar. gäller även i mobiler. Ja, utom OS:et förstås. Jag tänker på ev fysiska hjälpmedel också

Olika appar.

Problem med teckenstill som saknas fet texter i smart mobil android. Svårare att läsa så tunna texter. Jag har försökt leta efter teckensnitt (flipfont). Det fanns inte, Dålig tillgänglighet för teckenstil för att saknas fet teeknstill typ Arial black eller Arial bold.

Skärmläsaren voice over

Större bokstäver och inverterad färg när jag behöver det.

Talsyntes

Voice over.

Voice over. Ställer in teckenstorlek mm.

VoiceOver talsyntes

Zoom Voiceover

Zoom text, kaptan mobilty, foto och text uppläsning mm

använder apples skärmläsare voiceover som finns i alla deras produkter, såsom smartphones, ipads mac osv.

använder voice over som skärmläsare i mobilen

förstoringsprogram

skärmläsningsprogramet voiceover samt punktdisplay

voice over

är fortfarande i inlärningsstadiet.

Dator

Har du tillgång till en dator i ditt hem?

	Procent	Antal
Ja	96.4%	53
Nej	3.6%	2

Hur kunnig är du på att använda en dator?

	Procent	Antal
Jag har tillräckliga kunskaper för att använda en dator	64.8%	35
Jag kan använda dator men skulle behöva mer kunskaper eller hjälpmedel	33.3%	18
Jag kan inte alls använda dator	1.9%	1

Hur tycker du det är att använda dator?

	Procent	Antal
Lätt	48.1%	25
Varken lätt eller svårt	48.1%	25
Svårt	3.8%	2

Har du några hjälpmedel till din dator?

	Procent	Antal
Ja	84.9%	45
Ja, men jag behöver fler hjälpmedel	3.8%	2
Nej	7.5%	4
Nej, men jag skulle behöva hjälpmedel	3.8%	2

Markera gärna vilka hjälpmedel du använder i din dator!

	Procent	Antal
Diktering/röststyrning	7.8%	4
Förstoring	68.6%	35
Rättstavning	29.4%	15
Punktskriftsdisplay	25.5%	13
Speciell mus	7.8%	4
Speciellt tangentbord	17.6%	9
Syntolkning i filmer	15.7%	8
Talsyntes/uppläsningprogram	54.9%	28
Textremsa i filmer	3.9%	2
Tal till text	7.8%	4
Annat - beskriv vilket	21.6%	11

Annat - beskriv vilket

ANVÄNDER PROGRAMVARAN ZOOMTEXT (FÖRSTORING OCH TALSYNTER)
Annan upplösning än vanligt.
Extra stor muspekare.
Högkontrast växla svart och vit.
Personlig assistent
Skärmläsare, flera olika.
Skärmläsningprogram
Tillägg: Mycket av detta gäller mobiler och surfplattor också
Zoomtext. Uppmärkning av tangenter på tangentbordet.
på mac voiceover
talsyntes

Surfplatta

Har du tillgång till en surfplatta?

	Procent	Antal
Ja	60.4%	32
Nej	39.6%	21

Hur kunnig är du på att använda en surfplatta?

	Procent	Antal
Jag har tillräckliga kunskaper för att använda en surfplatta	41.2%	21
Jag kan använda surfplatta men skulle behöva mer kunskaper eller hjälpmedel	29.4%	15
Jag kan inte tillräckligt om surfplattan för det jag vill använda surfplattan till	11.8%	6
Jag kan inte alls använda surfplatta	5.9%	3
Vet inte	11.8%	6

Hur tycker du det är att använda en surfplatta?

	Procent	Antal
Lätt	43.8%	14
Varken lätt eller svårt	46.9%	15
Svårt	9.4%	3

Har du några hjälpmedel till din surfplatta?

	Procent	Antal
Ja	56.3%	18
Ja, men jag behöver fler hjälpmedel	12.5%	4
Nej	28.1%	9
Nej, men jag skulle behöva hjälpmedel	3.1%	1

Beskriv gärna de hjälpmedel du har i din surfplatta

Externt tangentbord om det nu ska klassas hjälpmedel, det är standardutrustning på de flesta datorer

Förstoring, förstord textstorlek och talstöd.

Har inga

Inverterad färg, större och tydligare bokstäver, trådlöst tangentbord med gula knappar och tydliga svarta tecken

Jag har en platta med böjbar arm som är fäst vid rullstolen. På så sätt kan jag dra och putta plattan utan att skada den. Sedan hjälper för det mesta mina Personliga Assistenten mig att byta Appar och program.

Jag har olika appar i surfplattan som hjälper mig men kan ändå inte se på alla sidor.

SAMMA SOM I IPHONE

Samma som min iPhone eftersom jag har en iPad

Se mitt svar under "smart telefon".

Speciellt tangentbord samt använder det förstoringprogram som finns i plattan.

Talsyntes

Talsyntes

Voce over, zoom och talfunktioner, kaptan mobil mm

Voice over.

VoiceOver

Zoom Voiceover

använder en ipad så då är det apples voiceover.

förstoring

iPad med WO och Zom

skärmläsningprogram voiceover, punktdisplay Daisy-spelare ocr program

Bakgrundsuppgifter

Vilket år är du född?

Antal	Årtal
3	1962
3	1981
3	1985
2	1945
2	1947
2	1956
2	1957
2	1959
2	1963
2	1974
2	1984
2	1986
1	1818
1	1943
1	1944
1	1946
1	1949
1	1950
1	1951
1	1952
1	1955
1	1960
1	1961
1	1964
1	1967
1	1972

1	1978
1	1979
1	1982
1	1988
1	1990
1	1997
1	1998
1	2001

Vilken är din könstillhörighet?

	Procent	Antal
Man	48.1%	26
Kvinna	50.0%	27
Jag vill inte svara på den frågan	1.9%	1

I vilket län bor du?

	Procent	Antal
Stockholms län	22.6%	12
Uppsala län	11.3%	6
Södermanlands län	3.8%	2
Östergötlands län	3.8%	2
Skåne län	26.4%	14
Västra Götalands län	9.4%	5
Värmlands län	1.9%	1
Örebro län	1.9%	1
Västmanlands län	3.8%	2
Gävleborgs län	3.8%	2
Jämtlands län	5.7%	3
Västerbottens län	1.9%	1
Norrbottens län	3.8%	2

I vilken typ av ort bor du?

	Procent	Antal
Stad	56.6%	30
Mindre samhälle	32.1%	17
Landsbygd	11.3%	6

I vilken typ av boende bor du?

	Procent	Antal
Hyseslägenhet, vanlig	25.9%	14
Bostadrättslägenhet	29.6%	16
Villa	33.3%	18
Gruppboende	1.9%	1
Servicelägenhet	1.9%	1
Annat stödboende	5.6%	3
Annat, beskriv vilket	1.9%	1

Annat, beskriv vilket

HOTEL

Bor du tillsammans med någon som har en funktionsnedsättning?

	Procent	Antal
Ja	25.9%	14
Nej	70.4%	38
Vet inte	3.7%	2

Vilken är din högsta avslutade utbildning?

	Procent	Antal
Grundskola	9.4%	5
Gymnasium	28.3%	15
Gymnasiesärskola	3.8%	2
Yrkesutbildning/Yrkeshögskola	13.2%	7
Folkhögskola	7.5%	4
Högskola eller universitet	32.1%	17
Annan, beskriv vad	5.7%	3

Annan, beskriv vad

antroposoferna

folkhögskola, studerar vidare på högskolan.

högskola/universitet, Hälso- och sjukvårdsadministration, 10p. juridik. Kurs i hypnos.

Vilket eller vilka av följande tycker du stämmer på din nuvarande situation?

	Procent	Antal
Arbetar	48.1%	26
Arbetslös	1.9%	1
Pensionär	29.6%	16
Sjukskriven	3.7%	2
Sjukersättning/Förtidspensionär	25.9%	14
Daglig verksamhet	9.3%	5
Aktivitetsersättning	5.6%	3
Studerar	13.0%	7

Vilken inkomst har du per månad?

	Procent	Antal
0 – 17 999 kronor per månad	43.4%	23
18 000 – 25 000 kronor per månad	24.5%	13
Över 25 000 kronor per månad	20.8%	11
Vet inte	11.3%	6

Hur fick du information om den här undersökningen?

	Procent	Antal
Via e-post	50.0%	27
Via Facebook	20.4%	11
Via en tidning	1.9%	1
En vän tipsade mig	7.4%	4
Från min organisation	35.2%	19
Annat, beskriv hur	11.1%	6

Annat, beskriv hur

Dövblinda föreningen
Via Alzimersföreningen i örebro

Via Hjärnkraft

bandagshemmet

e-post till min God Man

personal DV

Är det något du vill tillföra?

Svarade inte på frågan om att köpa biljetter på nätet. När det gäller detta så har jag köpt biljetter till konsert, teater m. m. Kan ej köpa tågbiljetter då det ej går att boka ledsagning via nätet.

Har 6-7 gångers förstärkning på datorn. Använder svtplay för att få syntolkning Använder legimus Använder 1177 - men inte för att boka tid, Använder ica-banka - lättare än andra.

Jag arbetar 50% och har sjukersättning på 50%. Jag har angett min deltidslön + sjukersättning, inte min lön på heltid.

Jag saknar frågor om hur medlemmar/människor kommunicerar. Hur används prylen. Mejl, FB, chatt, blogg, titta på hemsidor och bloggar för att få information. Utveckla begreppet sociala medier. Att kommunicera med medlemmar i en förening är inte lätt. Folk använder sms, mejl, FB, Viber, WhatsApp, röstsamtal inkl Skype mm

Landstingens syncentraler måste erbjuda betydligt mer utbildning i hur en skall hantera sina datorbaserade hjälpmedel. Det är extra viktigt nu när samhället blir alltmer digitaliserat.

Låt personer med funktions hinder testa produkterna före de börjar att säljas...

Många synskadade är ljuskänsliga och kan inte använda t.ex. smartphoner i dagsljus eller i lokaler med för mycket ljus. Kunskapen om detta hos affärsinnehavare, t.ex. apoteken, är mycket liten.

Som gravt synskadad upplever jag hur mycket snabbare personer som har fullgod eller hyffsad syn kan hantera olika funktioner som facebook, företags och myndigheters hemsidor minst 10 ggr snabbare än vad jag kan.

Syncentralerna måste ge en god utbildning både i datakunskap och hjälpmedel med hög kvalitet.

Tv-kanalerna gör absolut ingenting för att underlätta för synskadade. Men sämst av alla är A.B-ets morgonpigga !!

Vill inte skriva min inkomst

apparaterna finns för det mesta lättillgängliga , det svåra är att få tillräcklig, kunnig och för funktionshindret pedagogisk handledning för att använda dem.

jag saknar talsyntes i min Android Samsung S7 och i min Windows Surface.

Begripsam AB

Begripsam AB bedriver verksamhet i syfte att bidra till universellt utformade produkter och tjänster som tillgodoser alla användares behov. Vi utvecklar och tillämpar metoder så att alla, oavsett förmåga kan vara med och påverka hur produkter och tjänster ska vara utformade.

Vi bedriver forskning och utveckling i egen regi eller i samverkan med andra som delar vår vision. Våra metoder och arbetssätt har sin grund i forskning och i våra egna levda erfarenheter. Vi har ett nära samarbete med Föreningen Begripsam.

Vi är experter på hur man i design- och utvecklingsprocesser ska ta hänsyn till högt ställda krav på tillgänglighet, användbarhet och användarupplevelser även när användare har olika funktionsnedsättningar eller på andra sätt avviker från det som anses normalt eller genomsnittligt. Vår spetskompetens ligger i kunskap om psykiska och kognitiva funktionsnedsättningar.

Det yttersta syftet med vår verksamhet är att bidra till ett samhälle där alla människor kan uppfylla sin fulla potential.

Tillsammans med medlemmarna i Föreningen Begripsam deltar vi i standardiseringsarbete på svensk och internationell nivå. Vår VD, Stefan Johansson, är invited expert i W3Cs Cognitive Task Force och som en av grundarna av Funka Nu AB har Stefan satt standarden för hur man arbetar med tillgänglighet på webben i Sverige.